

S.Andreas – 17de Zond. door het Jaar – 29 Juli 2018

Van delen wordt niemand armer.

Inleiding:

Twee verhalen vandaag over een broodvermenigvuldiging, een uit het Oude, een uit het Nieuwe Testament. Beide keren wordt opdracht gegeven om het voedsel dat er is te delen. En wat blijkt? Waar mensen tot delen bereid blijken, wordt schaarste tot overvloed; van delen wordt niemand armer, integendeel. We vinden dit verhaal bij alle vier evangelisten. Het gaat om iets belangrijks, iets van alle tijden.

Preek: Een gedicht uit Malawi:

"Ik had honger en gij hebt een club opgericht met humanitair doel om te praten over mijn hongerproblemen. Ik zat in de gevangenis en gij zijt de kerk binnengeglipt om te bidden voor mijn bevrijding. Ik was naakt en gij hebt u zeer ernstig bezig gehouden met de morele gevolgen van mijn naaktheid. Ik was ziek en gij hebt op uw knieën de heer gedankt voor uw eigen gezondheid. Ik was dakloos en gij hebt me voorgehouden welke redding ligt in Gods liefde. Gij schijnt toch zo vroom, zo dicht bij uw God. Maar ik heb nog altijd honger, ben nog altijd alleen, naakt, ziek, gevangen en dakloos. Ik heb het koud."

De dichter in Malawi zegt met andere woorden, wat het evangelie zegt: Als er nood/honger is, dan roepen mensen om God om het op te lossen. Maar, we doen het evangelie méér recht door te denken aan honger in de wereld en ons af te vragen, of er misschien verband bestaat tussen hun honger en onze overdaad, ons af te vragen hoe wij met daar mee omgaan, en of/wat wij eraan kunnen doen.

Aan God ligt het niet. Voedselkundigen hebben berekend dat de aarde genoeg voedsel opbrengt voor iedereen. Maar het kromme, het onrecht zit in de verdeling, in het feit dat 20% van de mensen 80% consumeren van wat de aarde opbrengt. Wat God betreft is er meer dan genoeg voor iedereen. Maar de honger in deze wereld is het werk van mensen, van menselijk falen, van menselijk egoïsme, van mensen die niet in staat zijn of weigeren te delen wat er is. Honger hoeft niet; is geen noodlot, waaraan niet te ontkomen valt. Honger wordt gemaakt door een economisch systeem, dat door het rijke deel van de wereld stelselmatig in stand wordt gehouden tot eigen voordeel, ten koste van het arme deel. Mahatma Gandhi zei ooit: "Er is genoeg voor iedereen, maar voor hebzuchtige en egoïstische mensen is er nooit genoeg."

Veel van wat er bij ons thuis op tafel komt, zijn producten uit de Derde Wereldlanden: 'Koloniale waren' heetten ze vroeger, omdat ze uit onze koloniën kwamen. Staatkundig of politiek mogen deze landen dan geen kolonies meer zijn, wel zijn ze nog met huid en haar overgeleverd aan het westerse economische systeem. Het rijke westen dicteert de prijzen voor hun producten. Wij betalen, of liever 'onderbetalen' de harde arbeid, die arme mensen, vaak kinderen, moeten leveren om die producten op onze markt te brengen.

Als wij onze ogen, onze oren, en onze harten sluiten, en hun geroep om hulp niet willen horen, gaan we door met onze winkelwagens vol te laden, zonder een relatie te leggen tussen wat wij kopen en het onrecht dat aan zoveel producten kleeft. Wij hier in het rijke westen worden constant opgezweept om méér te consumeren, steeds nieuwe producten, steeds grotere assortimenten. Dat zal zo doorgaan totdat consumenten - want daar moet de verandering vandaan komen - zeggen: "Nu is het genoeg!"

En dat proces van kritische consumeren is aan de gang, en dat klinkt hoopvol. Er zijn geleidelijk aan steeds meer mensen, die zeggen: 'het is genoeg'; die bewust die relatie wel leggen; mensen die hun koopgedrag veranderen en het hun kinderen bijbrengen; die weigeren nog langer door hun consumptiegedrag medeplichtig te zijn aan dat onrecht; die in toenemende mate en heel bewust de weg naar de wereldwinkels vinden voor hun inkopen, in de wetenschap dat dáár een eerlijke prijs wordt betaald; die zich best realiseren dat daarmee niet van vandaag op morgen de honger de wereld uit is, maar die toch voor hun geweten niet langer mee kunnen doen aan dat onrecht; die zich niet laten meeslepen door het zo vaak gehoorde "wat haalt het allemaal uit?", maar die geloven dat iemand een begin moet maken; die hopen dat anderen zich aansluiten en dat zij dan samen zullen groeien tot een massa die het verschil kan maken.

Is dat niet het wonder van het evangelie vandaag? Niet van God een speciale ingreep verwachten, die de massa voedt, die de honger de wereld uit helpt, maar het wonder van mensen verwachten, die anders beginnen te denken, anders beginnen te doen en beginnen met delen van wat er is. Het wonder is dat mensen in beweging komen.

Heeft dat niet alles met Eucharistie te maken? Wanneer wij, buiten deze muren, wat er is, weten te delen met elkaar, hebben wij reden om het hier binnen te vieren, en daarin Gods aanwezigheid te ervaren. En wanneer wij hierbinnen aan deze tafel het breken van brood goed verstaan, kunnen we niet meer vrijblijvend die deur uit. Dat is het wonder van vandaag: van delen wordt geen mens armer.